

ODDĚLENÍ
Správa CHKO Pálava
Náměstí 32
692 01 Mikulov
tel.: +420 95 142 5018
ID DS: ngbdyqr
e-mail: palava@nature.cz
www.nature.cz

Adresáti
dle rozdělovníku

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: SR/0080/JM/2024-5

VYŘIZUJE: Dedek

DATUM: 27. 5. 2024

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, regionální pracoviště Jižní Morava, odd. SCHKO Pálava (dále jen „Agentura“), jako orgán ochrany přírody příslušný podle ust. § 75 odst. 1 písm. d) a ust. § 78 odst. 1 a odst. 3 písm. i) ve spojení s ust. § 43 odst. 2 a ust. § 56 odst. 4 a ust. 37 odst. 4 a ust. § 84 odst. 1 písm. a) a písm. b) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „zákon“), po projednání s dotčenými orgány, uvedenými v § 136 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen „správní řád“), konkrétně s obcemi: Město Mikulov, Obec Bavory, Obec Bulhary, Obec Klentnice, Obec Milovice, Obec Perná, Obec Přítluky, kterým toto postavení plyne z § 71 odst. 4 zákona, **vydává** v souladu s § 25 správního řádu podle § 173 odst. 1 správního řádu

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY č. 0004/2024

I. POVOLENÍ APLIKACE INSEKTICIDŮ V ZAMOŘENÝCH ZÓNÁCH BULHARY, PERNÁ A BAVORY

Pěstitelům révy vinné na území zamořených zón Bulhary, Perná a Bavory v rozsahu vymezeném v přílohách č. 1a, 1b a 1c tohoto opatření obecné povahy, s výjimkou pozemku p.č. 2795 v k.ú. Klentnice, a na pozemcích s vinicemi, které do zamořených zón zasahují pouze částečně se povoluje výjimka dle § 43 odst. 1 a dle § 56 odst. 1 a 2 písm. b) zákona a zároveň se uděluje souhlas dle § 37 odst. 2 zákona pro účely opakované (maximálně trojí v kalendářním roce) aplikace insekticidu na bázi pyrethrinů nebo draselných solí přírodních mastných kyselin, či pro účely aplikace (maximálně jedné v kalendářním roce) insekticidu na bázi spirotetramatu ve vinicích v těchto zamořených zónách, a to výlučně za účelem potlačení přenašeče karanténního škodlivého organismu, fytoplazmy zlatého žloutnutí révy (Grapevine flavescence dorée phytoplasma, dále jen „GFDP“).

O aplikaci insekticidu budou subjekty, provádějícími jeho aplikaci, vedeny písemné záznamy (datum, místo postřiku – zákres nebo číslo půdního bloku, název účinné látky), které jsou povinny zaslat pro kontrolu a evidenci Agentuře vždy nejpozději k 31. 10. kalendářního roku na email: pavel.dedek@nature.cz.

Výjimka pro aplikaci insekticidů dle § 43 odst. 1 zákona se povoluje z důvodu převahy jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody, a to ze zákazu používat biocidy na území prvních a druhých zón chráněných krajinných oblastí (§ 26 odst. 3, písm. a) zákona).

Výjimka pro aplikaci insekticidů dle § 56 odst. 1 a 2 písm. b) zákona se povoluje z důvodu převahy jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody, a to ze zákazu škodlivě zasahovat do

přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů, zejména je usmrcovat a ničit a poškozovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla (§ 50 odst. 2 zákona) a současně v zájmu prevence závažných škod na úrodě.

Souhlas k použití chemických prostředků dle § 37 odst. 2 zákona se uděluje pro možnost aplikovat insekticidy ve vinicích nacházejících se v ochranném pásmu Přírodní památky Kočičí kámen (ochranné pásmo je stanovené zákonem, tj. 50 m od hranic PP).

II. POVOLENÍ APLIKACE INSEKTICIDŮ PĚSTITELŮM ROZMNOŽOVACÍHO MATERIÁLU RÉVY VINNÉ

Stávajícím pěstitelům rozmnožovacího materiálu révy vinné na území CHKO Pálava **se povoluje výjimka** dle § 43 odst. 1 a § 56 odst. 1 a 2 písm. b) zákona pro účely **opakované aplikace insekticidů, registrovaných v době aplikace na ochranu révy proti křísku révovému, kříšům, případně proti savým škůdcům nebo savému hmyzu** v místech pěstování rozmnožovacího materiálu a to výlučně za účelem potlačení přenašeče karanténního škodlivého organismu, GFDP. O aplikaci insekticidu budou subjekty, provádějícími jeho aplikaci, vedeny písemné záznamy (datum, místo postřiku – zákres nebo číslo půdního bloku, název účinné látky), které jsou povinny zaslat pro kontrolu a evidenci Agentuře vždy nejpozději k 31. 10. kalendářního roku na email: pavel.dedek@nature.cz.

Výjimka pro aplikaci insekticidů dle § 43 odst. 1 zákona se povoluje z důvodu převahy jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody, a to ze zákazu používat biocidy na území prvních a druhých zón chráněných krajinných oblastí (§ 26 odst. 3 písm. a) zákona).

Výjimka pro aplikaci insekticidů dle § 56 odst. 1 a 2 písm. b) zákona se povoluje z důvodu převahy jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody, a to ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů, zejména je usmrcovat a ničit a poškozovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla (§ 50 odst. 2 zákona) a současně v zájmu prevence závažných škod na úrodě.

III. NEPOVOLENÍ APLIKACE INSEKTICIDŮ V NÁRAZNÍKOVÝCH ZÓNÁCH BULHARY, PERNÁ A BAVORY

Pěstitelům révy vinné se nepovoluje výjimka dle § 43 odst. 1 ze zákazu používání biocidů na území první a druhé zóny CHKO Pálava stanoveného v § 26 odst. 3 písm. a) zákona a dále se **nepovoluje výjimka** dle § 56 odst. 1 a 2 písm. b) zákona ze zákazu stanoveném v § 50 odst. 2 zákona, konkr. ze zákazu škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je usmrcovat a ničit a poškozovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla **a současně se neuděluje souhlas** k použití chemických prostředků dle § 37 odst. 2 zákona **za účelem aplikace insekticidů ve vinicích nacházejících se v nárazníkových zónách Bulhary, Perná a Bavyry** v rozsahu vymezeném v přílohách č. 2a a 2b tohoto opatření obecné povahy (však s výjimkou aplikace insekticidu na pozemcích s vinicemi, které do zamořených zón zasahují pouze částečně dle výroku I.), souhrnně z důvodů, že na tomto území nepřevažuje jiný veřejný zájem nad zájmem ochrany přírody, ani tato činnost není v zájmu ochrany přírody a ani tuto činnost nelze povolit s tím, že významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území, a to ani s ohledem na prevenci závažných škod na úrodě.

IV. NEPOVOLENÍ APLIKACE INSEKTICIDŮ MIMO (VNĚ) POZEMKY VEDENÉ JAKO VINICE

Nepovoluje se výjimka dle § 43 odst. 1 ze zákazu používání biocidů na území první a druhé zóny CHKO Pálava podle § 26 odst. 3 písm. a) zákona a dále se **nepovoluje výjimka** dle § 56 odst. 1 a 2 písm. b) zákona ze zákazu stanoveném v § 50 odst. 2 zákona, konkr. škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je usmrcovat a ničit a poškozovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla **a současně se neuděluje souhlas** k použití chemických prostředků dle § 37 odst. 2 zákona, konkr. **k použití insekticidů** ve vymezených zónách podle příloh č. 1a, 1b, 1c, 2a a 2b tohoto opatření obecné povahy za účelem ošetření rostlin, sloužících jako

rezervoár choroby - fytoplasmy zlatého žloutnutí révy vinné **mimo pozemky vedené jako vinice** (tj. vně vinice na území CHKO Pálava).

V. POVOLENÍ APLIKACE HERBICIDŮ NA ÚZEMÍ DRUHÉ ZÓNY CHKO A V OCHRANNÝCH PÁSMECH MALOPLOŠNÝCH ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ SPECIÁLNÍ, URČENOU FORMOU

Povoluje se výjimka dle § 43 odst. 1 zákona a současně se **uděluje souhlas** dle § 37 odst. 2 zákona **k použití herbicidních přípravků pro účely likvidace rostlin** sloužících jako rezervoár GFDP (**divoká réva vinná, pajasan žlaznatý, plamének plotní, líska obecná, olše a vrby**) na území druhé zóny odstupňované ochrany CHKO Pálava a v ochranných pásmech PP Kočičí kámen, PP Anenský vrch, PP Růžový kopec, PR Turoid, NPR Tabulová a NPR Křivé jezero (u všech jmenovaných maloplošných zvláště chráněných území je ochranné pásmo stanoveno ve vzdálenosti 50 m od hranic MZCHÚ), a to buď formou **mechanického výřezu jednotlivých rostlin za současného zatření pařízku herbicidem** nebo formou **injektáže herbicidu do živých, mechanicky neodstraněných rostlin**.

VI. ÚČINNOST TOHOTO OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY A POZBYTÍ PLATNOSTI OOP Č. 0003/2023.

Toto opatření obecné povahy nabývá podle § 173 odst. 1 správního řádu účinnosti dnem vyvěšení na úřední desce Agentury. Dnem účinnosti tohoto opatření obecné povahy se ruší opatření obecné povahy Agentury č 0003/2023 ze dne 23. 5. 2023.

ODŮVODNĚNÍ

Na základě žádosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského ze dne 20. 2. 2024, č. j. UKZUZ 027081/2024 (dále jen "žádost") bylo zahájeno řízení o vydání opatření obecné povahy za účelem eradikace karanténního původce zlatého žloutnutí révy vinné na území chráněné krajinné oblasti Pálava.

Žadatel ve své žádosti uvádí, že fytoplasma zlatého žloutnutí révy (Grapevine flavescence dorée phytoplasma = GFDP) je v EU regulovaným karanténním škodlivým organismem rostlin s povinností členských států EU zajistit její úplné vymýcení, tj. eradikaci. GFDP se poprvé v ČR vyskytla koncem roku 2021 na 3 lokalitách jižní Moravy, z toho ve dvou případech na území CHKO Pálava. ÚKZÚZ byl proto povinen na části CHKO Pálava vymezit tzv. zamořené a nárazníkové zóny (pozn. území zahrnuje první, druhou, třetí, čtvrtou zónu CHKO, území národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, přírodních památek a jejich ochranných pásem a rovněž území evropsky významných lokalit), v nichž nařídil povinnost ošetřovat kulturně pěstované a divoce rostoucí rostliny révy insekticidy běžně povolenými v ČR, a to za účelem potlačení hmyzího přenašeče GFDP, kříška révového. Žadatel uvádí, že insekticidní potlačení jedinců kříška révového je jedinou možností, jak zajistit, aby se GFDP na jižní Moravě dále nešířila, resp. aby byla všechna ohniska jejího výskytu, včetně těch na území CHKO Pálava, zlikvidována. Eradikace karanténního škodlivého organismu je pro EU veřejným zájmem, který v tomto případě převažuje nad zájmem ochrany přírody. Žadatel dále žádá o insekticidní aplikaci na divoce rostoucí rostliny révy.

Agentura si výše uvedené informace ověřila s tím, že ke dni zveřejnění návrhu opatření obecné povahy je jí z úřední činnosti známo, že ÚKZÚZ nařídil dne 14. 2. 2024) mimořádná rostlinolékařská opatření (dále jen "MRO") k ochraně proti šíření škodlivého organismu Grapevine flavescence dorée phytoplasma na vymezených územích, označených v těchto MRO jako Bavyry/Perná a Bulhary, čímž ukládá vlastníkům či uživatelům pozemků vinic povinnost zasahovat insekticidem proti přenašeči choroby zlatého žloutnutí révy, křískovi révovému. Zamořené a nárazníkové zóny, které

žadatel vymezil, jsou v překryvu s I., II. III. a IV. zónou CHKO Pálava, kde se vyskytují zvláště chráněné druhy hmyzu, z toho v případě pestrokřídlece podražcového (*Zerynthia polyxena*), ohniváčka černočerného (*Lycaena dispar*), lesáka rumělkového (*Cucujus cinnaberinus*), roháče obecného (*Lucanus cervus*), páchníka hnědého (*Osmoderma eremita* s. l.), bourovce trnkového (*Eriogaster catax*) a tesaříka obrovského (*Cerambyx cerdo*) jde o evropsky významné druhy (z úřední činnosti a Nálezové databáze ochrany přírody, II. a IV. Příloha SMĚRNICE RADY 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin). V žadatelem vymezených zónách je rovněž seznán překryv s vrstvou Natura 2000, konkrétně jde o Evropsky významnou lokalitu Milovický les [CZ0624100], Evropsky významnou lokalitu Niva Dyje [CZ0624099], Evropsky významnou lokalitu Turoid [CZ0624098] a Evropsky významnou lokalitu Stolová hora [CZ0624043].

Žádost o vydání opatření obecné povahy obsahovala i žádost o vydání stanoviska podle § 45i zákona a toto stanovisko, kterým se nevyklučuje významný vliv na území EVL Milovický les [CZ0624100], EVL Niva Dyje [CZ0624099], Evropsky významnou lokalitu Turoid [CZ0624098] a EVL Stolová hora [CZ0624043], bylo vydáno pod č. j SR/0080/JM/2024-3 dne 11. 3. 2024. S ohledem na toto negativní stanovisko se **nepovoluje výjimka** podle § 43 odst. 1 a § 56 odst. 1 a odst. 2 zákona a současně se neuděluje souhlas podle § 37 odst. 2 zákona **k použití biocidu** za účelem ošetření rostlin sloužících jako rezervoár choroby - fytoplazmy zlatého žloutnutí révy vinné **mimo vinice** prostřednictvím insekticidů na území CHKO Pálava ve vymezeném území podle mapové přílohy č. 1 a 2 tohoto opatření obecné povahy tak, jak je formulováno v IV. výroku opatření obecné povahy.

Podle ust. § 26 odst. 3 písm. a) a § 37 odst. 2 zákona platí, že je na území první a druhé zóny CHKO zakázáno používat biocidy a v ochranných pásmech maloplošných zvláště chráněných území (přírodní památky, přírodní rezervace, národní přírodní památky a národní přírodní rezervace) je používání chemických prostředků vázáno na souhlas orgánu ochrany přírody. Biocidem jsou i herbicidy, sloužící k lokálnímu zátěru nebo injektáži.

Z úřední činnosti je Agentuře známo, že se na celém území CHKO Pálava vyskytují zvláště chránění živočichové, zástupci hmyzu, přičemž některé druhy požívají ochrany podle práva Evropských společenství. Mezi konkrétní zvláště chráněné druhy podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., kteří se na území CHKO Pálava, NPR Křivé jezero, NPR Tabulová, PR Turoid, PR Milovická stráž, PP Kočičí kámen, PP Růžový kopec a PP Anenský vrch včetně jejich ochranných pásem, EVL Niva Dyje, EVL Milovický les a EVL Stolová hora a současně v překryvu se zamořenými a nárazníkovými zónami podle žádosti žadatele vyskytují jsou: ohniváček černočerný - silně ohrožený druh podle vyhl. č. 395/1992 Sb. a evropsky významný druh, pestrokřídlec podražcový - kriticky ohrožený druh a evropsky významný druh, lesák rumělkový – silně ohrožený druh a evropsky významný druh, roháč obecný – ohrožený druh a evropsky významný druh, páchník hnědý – silně ohrožený druh a evropsky významný druh, tesařík obrovský – silně ohrožený druh a evropsky významný druh, bourovec trnkový – silně ohrožený druh a evropsky významný druh, kudlanka nábožná (*Mantis religiosa*) - kriticky ohrožený druh, zástupci čmeláků rodu *Bombus* – ohrožený taxon, prskavci rodu *Brachinus* – ohrožený taxon, mravenci rodu *Formica* – ohrožený taxon, krajník zlatotečný (*Calosoma auropunctatum*) – silně ohrožený druh, pačmelák cizopasný (*Bombus rupestris*) – silně ohrožený druh, zlatohlávek huňatý (*Tropinota hirta*) – silně ohrožený druh, majky rodu *Meloe* – ohrožený taxon, otakárek fenyklový (*Papilio machaon*) – ohrožený druh, otakárek ovocný (*Iphiclides podalirius*) – ohrožený druh, stěvlík Ulrichův (*Carabus ulrichii*) – ohrožený druh a zlatohlávek tmavý (*Oxythyrea funesta*) – ohrožený druh. Podle ust. § 50 odst. 2 zákona je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, mj. je usmrcovat; není dovoleno ničit a poškozovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla (pozn.: Agentura cituje jen přílehlavé zákazy na tento případ).

Oba zákonné zákazy, vztahující se jak k zvláštní územní, tak k zvláštní druhové ochraně, lze však prolomit výjimkou, potažmo výjimku povolit vydáním opatření obecné povahy pro blíže neurčený okruh osob (§ 43 odst. 2 a § 56 odst. 4 zákona), přičemž tento postup vyhodnotila v daném případě podle žádosti Agentura jako přílehlavý. Obdobná forma platí pro vydání souhlasu k vyjmenované činnosti v ochranném pásmu maloplošných zvláště chráněných území (§ 37 odst. 2 a odst. 4 zákona), vyjma PR Milovická stráž, která nemá ochranné pásmo vyhlášeno v souladu s ust. § 37 odst. 1 zákona.

Pro povolení výjimky z uvedených zákazů je nutno prvně vyhodnotit existenci zákonného důvodu, pro který lze výjimky povolit a které jsou jako alternující podmínky vypočteny v ust. § 43 odst. 1 zákona a v ust. § 56 odst. 1 zákona; pro druhy, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropského společenství se podle § 56 odst. 1 posuzuje ještě existence zákonného důvodu pro povolení výjimky z důvodu neexistence jiného uspokojivého řešení a zda povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska jeho ochrany.

Agentura tedy přistoupila k posouzení, zda v daném případě převažuje jiný veřejný zájem nad zájmem ochrany přírody. K tomu Agentura uvádí, že vinice na Pálavě prošly během posledních dekád významnou proměnou. Díky šetrnějšímu hospodaření vinařů v rámci integrované produkce (jehož součástí bylo i významné omezení až úplná eliminace používání insekticidních postřiků) se vinice staly biologicky velmi cenným prostředím, a ideální podmínky pro život zde našla celá řada druhů hmyzu, včetně druhů vzácných a zvláště chráněných (viz https://www.rmm.cz/region/2018/hluchy_vinice.pdf). I vzhledem k mimořádné rozloze (nadále rostoucí) v rámci CHKO Pálava (vč. druhé zóny) se tak vinice staly velmi důležitým prostředím pro biodiverzitu (viz např. https://www.rmm.cz/region/2007/02_babock.pdf). Zásadní význam mají vinice zejména pro druhy hmyzu, vázané na holou nebo jen spoře zarostlou půdu. K nim patří celá společenstva blanokřídlého hmyzu (samotářské včely a vosičky), vzácní zástupci nosatcovitých brouků – rýhonosci (ne náhodou byl na Pálavě po 40 letech nezvěstnosti nalezen rýhonosec *Coniocleonus nigrosuturatus* právě v bezprostředním okolí vinic a zde jsou jeho populace i nadále nejpočetnější), ze zvláště chráněných druhů pak především majky (*Meloidae*) vázané na samotářské včely, několik zástupců dravých svižníků (*Cicindelidae*) a prskavců (rod *Brachinus*). Do vinic se začíná vracet i kriticky ohrožený motýl pestrokřídelec podražcový a obecně společenstvo denních motýlů, jejichž současný dramatický úbytek je dobře zdokumentovaný, (např. <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2009/cislo-6/zprava-stavu-zeme-odhmyzeno.html>), je v šetrně obhospodařovaných vinohradech mnohem pestřejší než v okolní zemědělské krajině.

Ad výrok I.: Zachování vinic, potažmo pěstování révy vinné, se svým potenciálem pro biodiverzitu se z výše uvedených důvodů z pohledu ochrany přírody jeví jako mimořádně důležité a je oním jiným veřejným zájmem převažujícím nad zájmem ochrany přírody, konkr. spočívajícím na ochraně zvláště chráněných jedinců druhů hmyzu, neboť šetrně obhospodařované vinice (ekologický režim, integrovaná produkce) v současné krajině Pálavy slouží jako koridory, jimiž mohou stepní druhy hmyzu migrovat z lokality na lokalitu a udržovat tak funkční systém metapopulací. Současně se pro široké spektrum druhů, vázaných na obnaženou nebo řídké zarostlou půdu, stávají i trvalým biotopem. Riziko likvidace vinic při jejich plošném zamoření karanténní chorobou tak představuje i ohrožení biodiverzity na toto prostředí vázané. Toto riziko Agentura vyhodnotila jako vyšší než riziko opakovaného postřiku vinice šetrným biocidem v zamořených zónách (tedy v územích, kde byly identifikovány rostliny nakažené karanténním škodlivým organismem). Z tohoto důvodu Agentura povolila výrokem I tohoto opatření obecné povahy výjimky ze zákonných zákazů, potažmo udělila souhlas v ochranných pásmech dotčených MZCHÚ.

Jako zamořená zóna se označují tzv. rizikové pozemky, tj. pozemky kde byl potvrzen nebo se předpokládá možný výskyt GFDP ve vinicích, a okolní pozemky do vzdálenosti 50 m od společné vnější hranice rizikových pozemků. Aplikaci insekticidu v těchto zónách tak lze bezesporu považovat za odůvodněnou vzhledem k cíli, tzn. v bránění karanténnímu škodlivému organismu v šíření. V případě, že je zamořená zóna vymezena i jen v části vinice, je z preventivních a praktických důvodů možné aplikaci insekticidu provést na celém pozemku s vinicí.

Rozsah zamořených zón je dosud akceptovatelný v dopadech na entomofaunu. Přestože hrozba extinkce lokálních populací není zanedbatelná, s velkou pravděpodobností dojde (s ohledem na relativně menší zasaženou plochu) k nové kolonizaci ošetřených území z okolí. Jak již bylo uvedeno výše, vzhledem k omezené ploše, na které budou postřiky insekticidy probíhat (území zamořených zón Bulhary, Perná a Bavy) a rychlému rozpadu účinné látky insekticidu (pyrethryny, draselné soli přírodních mastných kyselin) vlivem slunečního záření a vlhkosti, lze konstatovat, že u dotčených zvláště chráněných druhů bezobratlých, které jsou zároveň předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu těchto druhů z hlediska jejich ochrany. Zároveň v tomto případě dosud neexistuje jiné uspokojivé řešení, neboť v zamořených zónách, bezprostředně obklopujících pozemky, na kterých byla identifikována

rostlina nakažená chorobou, která je karanténním škodlivým organismem, je nutné přistoupit k radikálnějšímu řešení, které v tomto případě spočívá v ošetření vinic maximálně trojí aplikací nejšetrnějších z dostupných insekticidů v kalendářním roce. Vedle aplikace insekticidu na bázi pyrethrinu či draselné soli přírodních mastných kyselin je akceptovatelný i jeden postřik ročně přípravkem s účinnou látkou spirotetramat, která rovněž vykazuje relativně rychlý rozpad na neškodné látky (řádově dny) a její použití je v tomto případě vynuceno rizikem vzniku rezistence u přenašeče GFDP vůči pyrethrinům, pokud jsou tyto používány opakovaně na stejných plochách. Současně je povolení používání spirotetramatu v insekticidních přípravcích nutné chápat jako dočasné a ve chvíli, kdy bude pro použití ve vinicích schválen jiný přípravek s menšími dopady na ekosystémy (např. povolený i pro použití v ekologickém zemědělství apod.), bude účinná látka spirotetramat nahrazena tímto šetrnějším přípravkem.

Výjimka z uvedených zákazů se nevztahuje na pozemek p. č. 2795 v k. ú. Klentnice, který se nachází mezi dvěma zvláště chráněnými územími, Přírodní památkou Kočičí kámen a Národní přírodní rezervací Tabulová a tvoří důležitý migrační koridor pro bezobratlé živočichy, včetně druhů zvláště chráněných, přičemž výměna jedinců mezi populacemi je nezbytnou podmínkou pro fungování tzv. metapopulací. Z tohoto důvodu není na pozemku p.č. 2795 k.ú. Klentnice zájem ochrany přírody jiným zájmem převážen, a aplikace insekticidu není na tomto pozemku žádoucí.

ad výrok II.: Vzhledem ke skutečnosti, že pěstitelé rozmnožovacího materiálu révy vinné jej pěstují přímo na viničních tratích a absence kříška (resp. choroby) na rostlinách, z nichž je rozmnožovací materiál odebírán, je klíčovou záležitostí pro nešíření choroby do dalších míst uvnitř i vně CHKO, nedoléhá podmínka maximálního počtu aplikací insekticidů ani omezení účinné látky (na rozdíl oproti výroku I.) právě a pouze na tyto subjekty. Stávajícím pěstitelem je takový subjekt, který ke dni vydání návrhu opatření obecné povahy pěstební materiál prokazatelně na vinicích již pěstoval.

ad výrok III.: Aplikace insekticidu v nárazníkových zónách má z podstaty preventivní charakter, dopady na společenstva bezobratlých jsou však v těchto velkých oblastech (1500 m od vnější hranice zamořené zóny) při požadované trojí aplikaci velmi významné a znamenají úhyn všech jedinců, zasažených insekticidem, na rozsáhlém území cenných biotopů. V případě (opakované) aplikace insekticidů v zamořených i nárazníkových zónách je pravděpodobnost rekolonizace nepoměrně menší, u sedentárních druhů s omezenými migračními schopnostmi (např. bezobratlí neschopní letu) velmi nízká a hrozí tak dlouhodobé negativní dopady na celá společenstva bezobratlých. V takovém případě dle názoru správního orgánu nelze shledat převahu veřejného zájmu na preventivní aplikaci neselektivního insekticidu nad zájmy ochrany přírody v nárazníkové zóně, zejména v případě, kdy jsou tyto zájmy dotčeny v chráněných územích, jejichž účelem je mimo jiné ochrana biodiverzity na všech jejích úrovních. Z tohoto důvodu Agentura nepovolila výrokem III tohoto opatření obecné povahy výjimky ze zákonných zákazů, potažmo neudělila souhlas v ochranných pásmech dotčených MZCHÚ. I přes výše uvedené je aplikace insekticidu v nárazníkových zónách z praktických důvodů možná v případě, že jde o aplikaci insekticidu na vinici, která do zamořené zóny zasahuje pouze částečně a ve zbytku se nachází v nárazníkové zóně.

Agentura se zabývala otázkou co nejšetrnější aplikace insekticidů ve vinicích. Různé typy insekticidů, používaných v zemědělství, se liší v mnoha ohledech. Jedním z nejvýznamnějších z hlediska ochrany přírody je doba, po kterou je látka v insekticidu po aplikaci účinná, resp. po jak dlouhou dobu po aplikaci je schopná způsobovat hynutí hmyzu. Rychlý rozklad účinné látky (např. působením slunečního záření, vzduchu, vody apod.) zajistí, že vinice bude již krátce po aplikaci opět obyvatelná pro necílové organismy, včetně vzácných a zvláště chráněných druhů, ale také např. pro predátory škodlivých druhů bezobratlých. Zásah do ekosystémových vazeb společenstev hmyzu, obývajících prostředí vinic (predátor-kořist, parazit/parazitoid-hostitel atd.) tak bude akceptovatelný. Z informací dostupných z veřejných zdrojů plyne (např. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pyrethrin>), že existují účinné látky, jejichž rozklad probíhá již v řádu hodin po aplikaci (vlivem slun. záření) a zároveň jsou dostatečně účinné, aby i při krátké době vystavení zajistily efektivní eliminaci nymf či dospělců kříška révového. Použití takových přípravků je často povoleno i v ekologickém zemědělství. Agentura uzavírá, že kříška révového lze úspěšně eliminovat ekologicky přijatelným řešením – použitím tohoto speciálního biocidu, který naplňuje výše zmíněné atributy. Z důvodu prevence vzniku rezistence kříška révového vůči pyrethrinům Agentura dočasně povolila i použití přípravků s odlišnou účinnou látkou, konkrétně spirotetramatem a dále umožňuje použití přípravků

na bázi draselných solí přírodních mastných kyselin od chvíle, kdy bude takové přípravky možné používat ve vinicích.

V nárazníkových zónách lze využívat alternativní metody, které však dle studií (např. Tacoli et al., 2017 nebo Prazaru et al., 2023*) vykazují nezanedbatelnou účinnost i ve srovnání s šetrnějšími insekticidy (pyrethryny). Jde například o aplikaci kaolinu**. Účinná je rovněž metoda, spočívající v narušování komunikace mezi křísky prostřednictvím zařízení, vydávajících vibrace o specifické frekvenci. V neposlední řadě lze také posilovat přirozenou obranyschopnost rostlin révy nebo používat přípravky s repelentním účinkem.

* Tacoli F. et al.: Control of Scaphoideus titanus with Natural Products in Organic Vineyards, Insects 2017, 8, 129

Prazaru S. C. et al: Efficacy of Conventional and Organic Insecticides against Scaphoideus titanus: Field and Semi-Field Trials, Insects 2023, 14(2), 101

** Citace ze studie Prazaru et al.: V ekologických vinicích by měla být proti křískovi révovému upřednostňována strategie ochrany založená na kaolinu před strategií založenou na pyrethrinu ... Kaolin má také některé aplikační výhody oproti pyrethrinům, jako je větší perzistence a absence problémů s načasováním aplikace, a to z důvodu jeho použití jako preventivního kontrolního opatření od počátku líhnutí vajíček kříska révového. Kaolin je rovněž spojován s agronomickými výhodami ve vinicích, jako je snížení poškození bobulí spálou a vyšší účinnost při využívání vody. Nicméně je třeba vzít v úvahu vedlejší účinky kaolinu i pyrethrinů na přirozené nepřátele křísků.

Pojem „ekologická vinice“, používaný v citovaných studiích, v tomto případě chápeme jako „biologicky cenná vinice“, mezi něž vinohrady na území chráněné krajinné oblasti bezpochyby spadají. A je tedy logické, že vinohrady v chráněných územích by neměly být ošetřovány stejně „nešetrnými“ pesticidy jako konvenční vinice ve volné krajině (tedy mimo chráněná území).

ad výrok V. a VI.: Agentura nepovoluje aplikaci insekticidů mimo pozemky vinic za účelem ošetření rostlin divoké révy vinné (a dalších potenciálních přirozených rezervoárů GFDP). V tomto případě existuje jiné uspokojivé řešení v podobě likvidace samotných rostlin výřezem a zatřením rezných ploch herbicidními přípravky, popř. injektáží rostlin herbicidem. Toto alternativní řešení je nejen uspokojivé, ale z hlediska dosažení cílů, které deklaruje žadatel (tedy eradikace karanténního škodlivého organismu), dokonce účinnější, neboť nelikviduje přenašeče, ale přímo zdroje nákazy. Zároveň jsou dopady takového postupu, tedy mechanického výřezu jednotlivých rostlin (divoké révy, pajasanu žláznatého, plaménku plotního, lísky obecné, olší a vrb) a zatření rezné plochy herbicidním přípravkem nebo injektáží herbicidu do rostliny, z biologického hlediska mnohem méně škodlivé než aplikace insekticidů formou postřiku. Pro to, aby Agentura umožnila pěstitelům révy likvidovat potenciální rezervoáry choroby na vinicích i mimo ně, povoluje výjimku dle § 43 odst. 1 zákona pro užití herbicidů za tímto účelem na území druhé zóny CHKO a souhlasí s použitím herbicidů za účelem likvidace jednotlivých rostlin výše uvedených druhů i v ochranných pásmech maloplošných zvláště chráněných území dle § 37, odst. 2 zákona.

Vymezení zamořených a nárazníkových zón je nedílnou součástí OOP:

Příloha č. 1a – zamořená zóna Bulhary

Příloha č. 1b – zamořená zóna Bavy

Příloha č. 1c – zamořená zóna Perná

Příloha č. 2a – nárazníková zóna Bulhary

Příloha č. 2b – nárazníkové zóny Bavy a Perná

Podle ust. § 173 odst. 1 správního řádu doznala Agentura, že je přiléhavé, aby toto opatření obecné povahy nabylo účinnosti již dnem vyvěšení na úřední desce Agentury tak, aby mohli hospodářící subjekty, na které věcně předmět úpravy podle tohoto opatření obecné povahy doléhá, činnosti provádět bez možné hrozby postihu (tj. vyřezávání a zátěr a postřik, ev. injektáž) a podle nařízení ÚKZUZ o MRO, neboť celá věc nesnese odkladu. Výrokem VI. tohoto opatření obecné povahy se

ruší předchozí OOP AOPK ČR č. 0003/2023 ze dne 23. 5. 2023, kterým byla problematika ošetřena v loňském roce (územně se překrývá jen částečně, neboť nárazníkové a zamořené zóny se změnilly, tedy došlo ke změně skutečností rozhodných pro právní regulaci této věci), pro právní jistotu dotčených osob je nutné, aby bylo nadále právně závazné pouze jedno OOP v dané věci. Současně Agentura dospěla k závěru, že zrušením předchozí právní regulace a vydáním nové právní regulace naplňuje zákonný důvod pro zrušení OOP č. 0003/2023, neboť to aktuálně vyžadují shora popsané zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle ZOPK, tj. rozsah ochrany stanovený základními ochrannými podmínkami (i) zvláště chráněného území, potažmo jeho ochranného pásma a (ii) zvláště chráněných živočichů tak, jak je podrobně popsáno shora.

Návrh tohoto opatření obecné povahy byl ve dnech od 4. 4. 2024 do 23. 4. 2024 projednán s obcemi na jednání z jejich postavení ve smyslu § 71 odst. 4 zákona. Vzhledem k aktuální potřebě účinnosti tohoto opatření obecné povahy byla dotčená veřejnost poučena k podání písemných připomínek podle § 172 odst. 4 správního řádu současně s apelací na jejich konstruktivnost. Po nabytí účinnosti opatření obecné povahy dle de facto přistoupit k aplikaci postřiku bez hrozby sankčního postihu ze strany orgánů ochrany přírody.

K návrhu opatření obecné povahy se v zákonné lhůtě žádná z dotčených osob ani nikdo z vlastníků nemovitostí, oslovených výzvou, nevyjádřil.

Toto opatření obecné povahy se oznamuje v souladu s ust. § 173 odst. 1 správního řádu veřejnou vyhláškou zveřejněním na úřední desce Agentury.

POUČENÍ

Opatření obecné povahy podle § 173 odst. 1 správního řádu nabývá účinnosti dnem vyvěšení této veřejné vyhlášky na úřední desce Agentury. Proti opatření obecné povahy nelze podat opravný prostředek (§ 173 odst. 2 správního řádu). **Agentura současně žádá všechny městské a obecní úřady o bezodkladné zveřejnění tohoto opatření obecné povahy na své úřední desce po dobu nejméně 15 dnů a o vyznačení data vyvěšení a sejmutí.**

Mgr. Jiří Kmet
VEDOUcí ODDĚLENÍ SPRÁVA CHKO PÁLAVA

Nedílné součásti opatření obecné povahy AOPK 0004/2024:

Příloha č. 1a – zamořená zóna Bulhary

Příloha č. 1b – zamořená zóna Bavory

Příloha č. 1c – zamořená zóna Perná

Příloha č. 2a – nárazníková zóna Bulhary

Příloha č. 2b – nárazníkové zóny Bavory a Perná

Na úřední desce Agentury a způsobem umožňujícím dálkový přístup (elektronické úřední desce):

vyvěšeno dne:

sejmuto dne:

zasláno do DS těchto subjektů:

Město Mikulov, Náměstí 158/1, 692 01 Mikulov, IČO: 00283347, IDDS: wp6bvkp

Obec Bavory, Bavory 9, 692 01 Bavory, IČO: 00600148, IDDS rcrazte

Obec Bulhary, Bulhary 88, 691 89 Bulhary, IČO: 00283088, IDDS: ifmbmje

Obec Klentnice, Klentnice 24, 692 01 Klentnice, IČO: 00600199, IDDS: wh8budg

Obec Milovice, Milovice 38, 691 88 Milovice, IČO: 00283355, IDDS: zraaz65

Obec Perná, Perná 294, 691 86 Perná, IČO: 00283487, IDDS: uyaa6af

Obec Přítluky, Obecní 11, 691 04 Přítluky, IČO: 00283550, IDDS: b74a2tr

Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka, Lidická 971/25, Veverí, 602 00 Brno, IČO: 65353391, IDDS: 56ywzeq

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Hroznová 2, 65606 Brno, IČO: 00020338, ID DS: ugbaiq7